

En tannhelsetjeneste for alle

26. september overleverte Tannhelseutvalget sin utredning NOUen *En universell tannhelsetjeneste*. Hele tannhelsetjenesten er utredet og utvalget foreslår tiltak som i sum likestiller og gjør tannhelsetjenesten til en del av dagens offentlige helsetjeneste.

 CHRISTIAN POLLOCK FJELLSTAD, SPESIALRÅDGIVER – POLITIKK OG KOMMUNIKASJON

Utvalgets mål er at alle skal ha likeverdig tilgang til tannhelsetjenester av god kvalitet og at tjenestene er sammenhengende og tilpasset brukernes behov. Det foreslås å rettighetsfeste en universell tannhelsetjeneste der alle med sykdom og skade i munn og munnhule får rett til nødvendige tannhelsetjenester, på lik linje med det pasientene med somatisk og psykisk sykdom og skade har. Den offentlige tannhelsetjenesten skal også ha et utvidet ansvar for personer med særskilte behov.

Utjevning av økonomiske forskjeller

For utvalget har det vært et særskilt mål å redusere den enkelte pasients risiko for store utgifter til tannhelsetjenester. Tannhelseutvalget foreslår derfor å utvide dagens frikort for helsetjenester til å omfatte egenandeler for nødvendige tannhelsetjenester, men utvalget forslår også at det opprettes et eget frikort for tannhelsetjenester som en overgangsordning. Et viktig prinsipp har vært å bygge på de gruppene som allerede i dag har rettigheter i tannhelsetjenesteloven og folketrygdens stønadsordning, og utvalget foreslår at det blant annet utredes hva som er nødvendig tannregulering for barn

og unge. Det foreslås å innføre en rett til gratis nødvendig tannregulering for denne gruppen.

Flertall og mindretall

President i Den norske tannlegeforening Heming Olsen-Bergem, som selv har vært medlem av Tannhelseutvalget, har sluttet seg til det overordnede målet og hovedbudskapet i utredningen, og har tatt dissens og utgjør et mindretall i noen av forslagene som utvalget har fremmet. Et slikt forslag er for eksempel forslaget om å innføre en egenandelsordning for eldre over 75 år. Her er NTFs president en av seks personer som ikke støtter flertallets (sju personer) forslag.

Organisering av offentlig tannhelsetjenester

I dag forvaltes den offentlige tannhelsetjenesten på fylkeskommunalt nivå, men et flertall bestående av sju utvalgsmedlemmer foreslår at tannhelsetjenesten bør være en del av den samlede helse- og omsorgstjenesten. Det foreslås at tjenesten bør, så langt det er mulig, følge samme prinsipper når det gjelder organisering, regulering og finansiering, inkludert prinsippene for prioritering. Det betyr en deling av opp-

Evy-Anni Evensen var leder for tannhelseutvalget.

gavene i dagens tannhelsetjeneste og en innplassering i henholdsvis primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Som et ledd i denne organiseringen foreslår dette flertallet at tannhelsetjenestens regionale kompetansesentre overføres til dagens regionale helseforetak.

Et mindretall av fire utvalgsmedlemmer, herunder NTFs president, foreslår at det opprettes regionale tannhelseforetak (RTHF) og mener dette vil sikre lik fordeling av tannhelsetjenester til hele befolkningen. Tannhelsetjenesten er i stor grad en spesialisert tjeneste som best kan sammenlignes

FAKTABOKS

Tannhelseutvalget

Tannhelseutvalget ble oppnevnt av Kongen i statsråd den 12. august 2022. Utvalget har bestått av 13 medlemmer og vært ledet av Evy-Anni Evensen. NTF-president Heming Olsen-Bergem og fagansvarlig Gry Jakhelln fra Norsk Tannpleierforening har deltatt som partsoppnevnte utvalgsmedlemmer. I tillegg har tannlegene Ellen Berggren og Farshad Alamdari vært personlig oppnevnte medlemmer i utvalget.

Utvalget fikk i oppdrag å foreta en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten, herunder organisering, finansiering og lovverket inkludert regulering og rettigheter. Formålet har vært å legge frem ulike modeller for en tannhelsetjeneste som kan bidra til bedre tilgjengelighet i hele landet. Utvalget skal blant annet utarbeide og vurdere forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilte med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak.

med spesialisthelsetjenesten, og dette mindretallet mener at denne organiseringen vil gi den beste harmoniseringen med mulighet for best mulig samhandling med resten av helsetjenesten. Dette mindretallet mener denne modellen vil bedre nasjonal faglig styring av tannhelsetjenesten der tjenesten kan målstyres, og det kan utvikles kvalitetsindikatorer og faglige retningslinjer for nødvendig tannbehandling. Dette mener mindretallet vil bidra til god pasientsikkerhet og et enhetlig tilbud til befolkningen. Som en følge av denne foreslåtte organiseringen foreslår dette mindretallet å overføre tannhelsetjenestens regionale kompetansesentre til de fremtidige regionale tannhelseforetakene.

Et lite mindretall på to utvalgsmedlemmer, herunder utvalgets leder, foreslår å videreføre fylkeskommunen som forvaltningsnivå for Den offentlige tannhelsetjenesten og at de regionale kompetansesentrene overføres til Den offentlige tannhelsetjenesten slik den er organisert i dag.

MedDentCare
TANN & HELSE

Vi prioriterer din henvisning. Avansert endodonti, smerteutredning, CBCT, apikal kirurgi / oral kirurgi og behandling under narkose.

Hoffsveien 16, 0275 Oslo | Tel. 22 20 02 22 | post@meddentcare.no | www.meddentcare.no

Tannlege Arash Sanjabi DDS
MNTF, spesialist
i endodonti

Regulering og utøvelse av privat virksomhet

Tannhelseutvalget har ønsket å tydeliggjøre visse premisser og rammer for tannhelsetjenester i privat sektor.

Det er i dag ingen bestemmelser i norsk lov som regulerer eierskap av tannklinikker eller etablering av tannklinikker. I praksis kan man etablere en klinikk, eller flere, uten at det må søkes om konsesjon hos myndighetene.

Dette ønsker flertallet i utvalget å gjøre noe med. De foreslår derfor å innføre et lovfestet krav for private tannhelsetilbydere om å søke konsesjon for klinikkdrift. Det foreslås blant annet at konsesjonstildeling kan inneholde krav om å tilby nødvendige offentlige finansierte tannhelsetjenester, og med det vil privat sektor også bidra til å nå målet om å sikre likeverdig tilgang til tannhelsetjenester, uavhengig av geografi og økonomiske forutsetninger. Andre krav som også vurderes som relevante å stille, er krav om tannhelsefaglig bakgrunn som tannlege eller tannpleier, relevant erfaring og nødvendige språkkunnskaper.

Et lite mindretall av utvalget foreslår også at det stilles krav om konsesjon for å kunne eie tannklinikker. Med dette ønsker dette mindretallet at det blant annet stilles krav om å oppgi opplysninger om hvordan tannhelsevirksomheten skal drives og finansieres, hvilket personell som skal engasjeres, og personalets kompetanseutvikling. En forutsetning for å inneha en eierkonsesjon er at man skal kunne dokumentere evne til å tilby lovpålagte tjenester på en forsvarlig måte og at klinikkens faglige virksomhet vil få et tilstrekkelig omfang.

NTFs president har tatt dissens til begge disse forslagene, og sammen med ham står tannlege Farshad Alamdari. Disse to påpeker at både tannhelsetjenesten og helsetjenesten i dag er underlagt tilsyn og en rekke lover og reguleringer som er med på å sikre kvalitet og kontroll med tjenesten. Det er heller ikke synliggjort eller utredet godt nok hvorfor en slik ordning er nødvendig, når tannhelsetjenesten nå skal likestilles med resten av helsetjenesten, eller hvilke utfordringer en konsesjonsordning prøver å løse.

Skal prisene reguleres?

For å redusere risikoen for store utgifter for pasientene, og sikre utgiftskontroll for offentlig finansierte helsetjenester, ønsker Tannhelseutvalget at det utvikles skjermingsordninger som også kan sikre økonomisk styring og kostnadskontroll. Målet er at flere oppsøker tannhelsetjenesten regelmessig, og at personlig økonomi ikke skal påvirke tilgangen på tannhelsetjenester. Samtidig er det også viktig at man unngår unødvendig behandling ved økt offentlig finansiering av tjenestene. Utval-

Heming Olsen-Bergem og Jan Christian Vestre.

get foreslår derfor prinsipielt at det må innføres prisregulering ved offentlig finansiering av tannhelsetjenester, og at det videre må utredes hvordan en slik regulering bør utformes.

NTFs president, Heming Olsen-Bergem, har fremmet en mer pragmatisk tilnærming til spørsmålet og har ikke ønsket på prinsipielt grunnlag alene å støtte forslag om prisregulering. Hans forslag er at prisregulering først må utredes, og dernest får man ta stilling til om det skal vurderes innført.

Hva skjer nå?

Nå som NOUen er levert blir det regjeringen og helseminister Jan Christian Vestre som tar stilling til det videre arbeidet. Helse- og omsorgsministeren uttalte under overrekkelsen at det blir viktig med en stor og åpen høringsrunde, der alle skal få mulighet til å høres – «en stor NOU skal gis mye tid».

Det vanlige er at en høring sendes ut kort tid etter overlevering og at det gis en høringsfrist på 12 uker, men vi vet allerede at høringsrunden denne gang blir nær doblet i antall uker. 2. oktober sendte helse- og omsorgsdepartementet NOUen ut på høring og fristen er satt til 15. mars.

For NTF er jobben med å lage et godt hørings svar i gang og vi ser frem til diskusjonen om utredningen blant alle medlemmene og tillitsvalgte.